

Thaly Kálmán (1839–1909)

Bölcsészdoktor és akadémiai tag, országgyűlési képviselő. A Komárom megyei Csépen született, apja megyei főbíró volt. Pozsonyban és Pápán járt középiskolába. 1856-ban jött Pestre, ahol előbb a református teológiára iratkozott be, majd jogi és bölcsészeti tárgyakat hallgatott az egyetemen. 1860–64-ig a Pesti Napló szerkesztőségi tagja volt, 1864–69-ben pedig a magyar irodalomtörténet tanára volt a pesti református főgimnáziumban. 1864-ben az Akadémia levelező, majd 1880-ban rendes tagja lett. 1869–1875-ig honvédelmi minisztériumi tisztviselő volt, de 1867–1875-ig a megalakuló Történelmi Társulat titkára, sőt a Társulat folyóiratának számító Századok szerkesztője volt. Ekkor szakítva a politikával, kizárólag a történelmi kutatásoknak szánta életét, bár 1878-ban és 1881-ben is országgyűlési képviselő lett. A függetlenségi eszme képviselőjeként a képviselőház az ő javaslatára határozta el, hogy az ezredév emlékére az ország hét pontján emlékművet állíttat, s ennek kormánybiztosa is Thaly lett. Ő volt milleniumi kiállítás történelmi csoportjának alaelnöke. Munkájáért kitüntették. Jelentős szerepe volt Rákóczi és bujdosótársai hamvainak 1906-os hazahozatalában is, amit ő ekkor már három évtizede sürgetett. Az 1900. évi párizsi világkiállítás híres huszártermének a megalkotásáért, valamint negyvenéves történészi kutatómunkájáért magas kitüntetésben részesült. Több társaság (pl. heraldikai és genealógiai, régészeti és embertani társulat), hazai és külföldi egyetem, akadémia (pl. kolozsvári, milánói, torinói) és állam (pl. a török szultán, az olasz király) kitüntette volt. Barátja, Polyák Béla Trencsén megyei birtokán vendégeskedve halt meg. Pozsonyban temették el, és végrendelileg 5000 koronát hagyott a Magyar Tudományos Akadémiára.

Munkái:

- *Rákóczi Tár. Történelmi érdekű naplók, emlékiratok, levelezések, pátensek, országgyűlési diáriumok és törvények gyűjteménye II. Rákóczi Ferenc korából I-II. Pest, 1866-68.*
- *Késmárki Thököly Imre és némely naplói és emlékezetes írásai 1686-1705. I-II. Pest, 1868-73.*
- *Az ezredévi országos hét emlékoszlop története. Hét képpel Pozsony, 1898.*

Irodalom:

- *A M. Tud. Akadémia ülése Thaly Kálmán tiszteletére. Századok, 1908. 10. sz. 940. l.*
- *Thaly Kálmán (1839. január 3. - 1909. szeptember 26.). Századok, 1909. 8. sz. 695-699. l.*
- *Történetíróink munkássága: Thaly Kálmán. Századok, 1909. 1. sz. 78. l.*
- *Wlassics Gyula Thaly Kálmánról. Századok, 1910. 8. sz. 685-686. l.*
- *Márki Sándor: Thaly Kálmán emlékezete. Századok, 1911. 7. sz. 481-496. l.*
- *Veszprémy Dezső: Tali és széchi-szigeti Thaly Kálmán dr. életrajza. A Vutkovich-díjjal jutalmazott pályamű. Pozsony, 1915. Századok, 1917. 6. sz. 382. l.*
- *Veszprémy Dezső: Tali és Széchiszigeti Thaly Kálmán életrajza I. Budapest, 1928.*
- *Veszprémy Dezső: Tali és széchiszigeti dr. Thaly Kálmán életrajza. A Vutkovich-díjjal jutalmazott pályamű. 1. kötet. Budapest, 1928; Borbély Margit: Thaly Kálmán költői munkássága. Pécs, 1927. Századok, 1929. 1-3. sz. 63-66. l.*

- *Balanyi György: Veszprémy Dezső: Tali és széchi-szigeti dr. Thaly Kálmán életrajza. I-II. k. A Vutkovich-díjjal jutalmazott pályamű. Budapest, 1928., 1931. 109, 173 l. Katholikus Szemle, 1931. 12. sz. 923-924. l.*
- *Szabó Dávid: Vitéz Veszprémy Dezső: Tali és széchi-szigeti dr. Thaly Kálmán életrajza. II. kötet. A Vutkovich-díjjal jutalmazott pályamű. Budapest, szerző kiadása, 1931. N. 8-r. 175 l. Irodalomtörténeti Közlemények, 1931. 2. sz. 236-237. l.*
- *Beszámoló kandidátusi disszertációk vitáiról: R. Várkonyi Ágnes: Thaly Kálmán és történetírása. Századok, 1961. 1. sz. 215-221. l.*
- *R. Várkonyi Ágnes: Thaly Kálmán és történetírása. (Tudománytörténeti tanulmányok I.) Akadémiai Kiadó, Budapest, 1961.*
- *Hopp Lajos: R. Várkonyi Ágnes: Thaly Kálmán és történetírása. Bp, 1961, Akadémiai. 502 l. (Tudománytörténeti tanulmányok, 1.) Irodalomtörténeti Közlemények, 1962. 5. sz. 678-679. l.*
- *Szabad György: Várkonyi Ágnes: Thaly Kálmán és történetírása. Budapest, 1961. (Tudománytörténeti tanulmányok, 1.) Századok, 1963. 1. sz. 191-196. l.*

http://www.magyarbajusz.hu/kepek/ff107_thaly_kalman.jpg